ONB: Originile șovinismului

La ONB, repetițiile lungi și exigente cu regizorii străini îi încurcă foarte tare pe artiștii angajați. Ei au alte treburi, cu Negoiță, cu Casa Regală, nu cu publicul care vine să vadă *Falstaff*. Aceasta e definiția locală a mediocrității. Iar negarea mediocrității este sursa xenofobiei.
Un șovinism care este întreținut de ani de zile de către critica muzicală din România. Un exemplu tipic este dna **Anca Florea**, care de ani de zile nu ratează nici o ocazie în care să nu deplângă invazia de „străini" de la ONB, în detrimentul „valorilor naționale".
Mai jos, prea numeroasele mostre ale acestei mentalități care a adus ONB în situația actuală. Un șovinism pe care nici artiștii și nici politicienii nu vor să-l recunoască, deși el este observabil de la foarte mare distanță, în presa internațională.

Un „Rigoletto" de succes - 23 Februarie 2014:

Trecând peste faptul că doar patru soliști incluşi în distribuţie sunt angajaţi ai ONB sau că teatrul are şi tenori şi soprane care să poată susţine cu succes (în parte chiar mai bine) rolul Ducelui, respectiv cel al Gildei, aspecte care ar merita o discuţie aparte, noua producţie cu Rigoletto, fără a fi „nemaiîntâlnită" (aşa cum sublinia „reclama" în media), brodând însă cu mult curaj pe o idee din anii '80, este, fără îndoială, atractivă (nu şi pentru cei care preferă versiunea clasică), alertă, într-o ambianţă coerentă şi unitară atât ca imagine, cât şi ca regie (excesele amoroase, „orgia" din primul act sau „glumele" deplasate îngroşând inutil derularea firească, probabil din dorinţa de a fi „în ton" cu gustul… de prost gust al divertismentului actual), având astfel toate datele necesare unei serii lungi de spectacole, opera verdiană reintrând, în fine, în repertoriul curent care, în prezent, rămâne totuşi deprimant de sărac. Oricum, după nefericitele reluări sau noi montări din ultimul an, publicul a aplaudat, de această dată, o realizare deosebită, „mai altfel", cu şanse de a face săli pline în continuare. Sper, la un moment dat, şi cu artiştii „casei"…

Nabucco - (Alte) seri la Opera Națională - 10 Februarie 2014:

Cel puţin ciudat, pentru rolul Olga a fost invitată din Rusia mezzosoprana Polina Garaeva, chiar dacă nu este un personaj de prim-plan, având o voce bună şi îngrijit condusă (în momentele când s-a auzit), cu o prezenţă scenică agreabilă.

[…] De ce solişti de valoare ai teatrului nu s-au regăsit deloc pe afişul stagiunii sau în cel mai bun caz, au apărut doar o singură dată – şi atunci în roluri de plan secund – preferându-se invitaţi şi colaboratori până şi pentru câteva replici? Este o altă discuţie…

Oaspeți la Opera Națională - 27 Ianuarie 2014:

Probabil că, tenorul danez Sune Hjerrild a fost „găsit“ pe YouTube (unde captarea prin microfon face minuni), altfel nu se poate explica invitarea sa în rolul Alfredo, deşi vocea sa pur şi simplu nu se aude, chiar dacă timbrul este calitativ, iar frazarea îngrijită, dar cu acute ratate jenant. Gura lumii spune că ar fi fost recomandat de către „cineva“, dar şi în acest caz, la repetiţii oricine constata că nu face faţă, deci trebuia înlocuit imediat. Cât despre faptul că era supraponderal…
Noutăţi în producţia „Faust” 2014, la Opera Naţională Bucureşti, 24 Martie 2014:
Opera bucureşteană are câţiva artişti care merită din plin să evolueze în roluri importante, în care publicul îi aşteaptă zadarnic, preferându-se aducerea unor oaspeţi uneori discutabili sau chiar jenanţi (poate pentru că un impresar sau altul au ceva interese?...). În asemenea condiţii, în care soliştii ONB îşi doresc să cânte dar… nu se pot distribui singuri în stagiune, cei care încearcă să răstălmăcească situaţia, afirmând că… salariul artiştilor respectivi nu se justifică, dau dovadă de cinism, ştiind, desigur, că aceştia sunt daţi la o parte pur şi simplu, fără vreo explicaţie plauzibilă, până şi în rolurile episodice, cu…o replică, preferându-se cei din afara teatrului. Din câte s-ar părea, „schema” nu se aplică şi la balerini, care din fericire sunt solicitaţi, ba chiar promovaţi (unii), deşi ar fi normal să funcţioneze acelaşi sistem pentru toţi cei din teatru.

„Tosca“ în producţie de import - 10 iunie 2014:

Chiar dacă celebre teatre lirice prezintă, şi astăzi, producţii realizate cu decenii în urmă, considerându-le a fi creaţii demne să fie păstrate în circuit (fără teama de a fi acuzate că oferă publicului… vechituri) sau pun în scenă lucrări importante într-o manieră interesantă, poate novatoare, dar nu (totdeauna)… modernistă, la Opera Naţională Bucureşti se doreşte, se pare, înlocuirea unor montări tradiţionale cu altele ciudate, ca să fim şi noi în rândul (unei părţi a) lumii.
Pentru toamnă se preconizează o nouă montare cu Traviata, deşi cea existentă datează din 1998… Ce contează că din repertoriu lipsesc atâtea şi atâtea opere cu mare impact la public – mai bine oferim mereu aceleaşi titluri, dar în alte viziuni, dacă se poate… mult mai proaste.

Cronică Traviata - Momente nemaivăzute la Opera Naţională - 6 Noiembrie 2014
Mai ales după cel de al doilea spectacol, mulţi s-au întrebat însă, cu amărăciune (unii naivi chiar cu... nedumerire...) de ce este preferată (chiar şi pentru repetiţii) o solistă de peste Ocean, cu glas neinteresant şi dimensiuni corporale excesive, în timp ce teatrul are cel puţin 3 soprane care cântă infinit mai bine, dar pentru soliştii „casei" se aplică alte standarde valorice, raportate la cerinţele podiumului de modă, nicidecum ale scenei de operă; culmea este că şi în trecuta stagiune am avut parte de tenori supraponderali şi fără voce, invitaţi fără rezerve, pe când dacă este vorba despre angajaţi...

Irezistibila „La fille mal gardee" a revenit la Bucureşti - 15 Decembrie 2014

Se pare că, la Opera Naţională Bucureşti, tot ce înseamnă tradiţie trebuie... reconsiderat, dovadă elocventă fiind (şi) înlocuirea (înlăturarea) îndrăgitei operete Liliacul de Johann Strauss, aplaudată, de Anul Nou, şi la Viena şi la Paris şi la Londra şi la Timişoara şi, până de curând, la Bucureşti, într-o superbă producţie preluată de la Covent Garden, preferându-se acum un concert simfonic atât de nefericit conceput, încât mă întreb câţi dintre cei ce vor petrece Revelionul în foyer-ul teatrului vor avea dispoziţia să-l urmărească, pentru că, în locul eventualelor valsuri, arii şi secvenţe încântătoare din opere sau operete, s-a optat pentru pretenţioase lucrări de Enescu şi Bartok.
Şi tot în seria schimbărilor, baletul Spărgătorul de nuci de Ceaikovski, programat oriunde în preajma Crăciunului, retras însă de multă vreme din repertoriul curent al ONB, a lăsat locul premierei cu La fille mal gardée de Harold şi Lanchbery, preluată în versiunea semnată, cu decenii în urmă, de Sir Frederik Ashton, producţie adusă, de asemenea, de la Royal Opera House Covent Garden.
Este cel puţin ciudat că atunci când s-a lansat ideea preluării producţiei de la Londra, nimeni din departamentul de coregrafie al teatrului nu a atras atenţia că, în realitate, aspectul de noutate este dat doar de includerea în repertoriu a acelei versiuni, nicidecum de o premieră absolută la noi - ceea ce, evident, Johan Kobborg, actualul conducător al departamentului, nu avea de unde să ştie dar... o întrebare poate trebuia pusă, ca să nu rămână „vulpea bearcă"…
Şi poate că a fost un semnal pentru cei ce decid soarta (tuturor) artiştilor teatrului, care sper să înţeleagă că locul acestora este pe scenă, că publicul îi iubeşte şi îi aşteaptă în spectacole diverse, nu doar cu prilejul unor preluări „cu pretenţii" şi nu doar la „evenimente"…

Un „Falstaff" de la mall - 23 Februarie 2015:

Se pare că intenţia de a „bifa" invitarea unor „nume" rămâne o prioritate, dovadă fiind aducerea unei montări vieneze - chiar dacă se ştia că a provocat un imens scandal la premieră, retrasă (acolo) după doar câteva reprezentaţii -, apoi numirea balerinului Johan Kobborg la conducerea departamentului coregrafic al ONB, după încheierea activităţii sale solistice la Covent Garden - Londra, „spaţiul" britanic dovedindu-se deosebit de atractiv în acest sens, pentru că şi Stephen Barlow a sosit (fie şi din Australia) la Bucureşti pentru a pune în scenă Rigoletto, şi Paul Curran pentru Traviata, iar acum, un nume arhicunoscut - Graham Vick - s-a aflat la noi, timp de două luni, lucrând o altă celebră creaţie verdiană - Falstaff.

Un „Giselle" fără strălucire - 16 Iunie 2015:

În treacăt fie spus, în loc să se readucă în repertoriu lucrări importante care au dispărut demult de pe afişul ONB, s-a preferat înlocuirea celor deja existente cu altele „importate", desigur pe criterii doar de unii ştiute, de alţii doar bănuite... Astfel s-a adus un balet mai slab decât ceea ce avea deja teatrul şi se intenţiona preluarea producţiei cu opera pucciniană din Marea Britanie, chiar dacă, de asemenea, există o montare „autohtonă" realizată în 2006, retrasă după doar câteva reprezentaţii, deci... păstrată aproape nouă, fiind astfel uşor de readus în circuit. Dar „trebuiau" înlăturate şi... trebuiau aduse versiuni... de oriunde, numai să fie străine... De altfel, şi operele şi baletele puse în scenă în ultimele două stagiuni au purtat semnătura unor regizori şi scenografi din lume, propunând viziuni bune, onorabile, dar mai ales dezastruoase - pentru că s-a afirmat că artiştii noştri... nu sunt valoroşi şi deci la ONB se preferă orice vine de aiurea; situaţie aberantă care se regăseşte şi în mulţimea de solişti invitaţi - foarte puţini de un nivel apreciabil - în detrimentul artiştilor teatrului care, cu câteva excepţii, nu sunt distribuiţi în... nimic!

„Oedip" de Enescu, acoperit de nisip şi apă - 23 Noiembrie 2015:

Conform hotărârii pe care conducerea ONB a luat-o încă de la instalare de a apela doar la realizatori străini pentru orice nouă producţie inclusă în repertoriu - adusă cu totul sau pusă în scenă la „sediu" -, a fost solicitată regizoarea argentiniană Valentina Carrasco, probabil pentru că anterior semnase montarea operei enesciene la Teatrul „La Monnaie" din Bruxelles (octombrie 2011), apoi cea de la Teatrul „Colon" din Buenos Aires, oraşul său natal (mai 2012), preconizându-se ca în mai 2016 să marcheze debutul său la Covent Garden - Londra prin aceeaşi capodoperă enesciană,

menţionându-se în acest caz că va fi co-regizor alături de Alex Olle şi că este, de fapt, versiunea din Belgia.
Dacă mulţi au fost, la premiera lui Andrei Şerban, revoltaţi şi vexaţi, de această dată în foyer a domnit o linişte apăsătoare şi... nimeni nu voia să comenteze cele văzute pe scenă; iar la plecare am trăit intens un sentiment de amărciune teribilă - de ce până şi Oedip trebuia să aibă parte de o asemenea tratare ingrată? Nu erau de ajuns şi Tosca şi Falstaff şi... O consolare ar fi că în această stagiune se va mai programa doar o singură dată...

Vervă şi vis în paşi de vals - 8 Decembrie 2015:

Şi tocmai de aceea este păcat că, în prezentarea oficială, se preferă sublinierea invitaţilor, lăsând în umbră valorile noastre autentice - e păcat şi nedrept...
Mă întreb însă dacă nu va avea soarta precedentelor montări, pentru că, spre exemplu, La fille mal gardee s-a programat de câteva ori şi... a dispărut de pe afiş, de Simfonia clasică, Petit mort sau Marguerite şi Armand (de acelaşi Ashton) am şi uitat; sau poate vor avea soarta operelor „împrumutate" sau montate la noi pentru a fi „exportate" prin amabilitatea regizorilor - aşa cum se întâmplă cu Rigoletto sau cu Traviata sau cu cu Bal mascat -, dispărând şi Otello şi chiar Tosca - parte destul de reuşite, parte discutabile sau aberante, dar oricum lucrări importante în repertoriul unui teatru liric respectabil.

Paradoxala producţie „Cosi fan tutte" - 29 Februarie 2016:

Pentru publicul bucureştean nu mai este demult o surpriză faptul că mai toate noile producţii propuse de Opera Naţională sunt fie aduse ca atare din Anglia, fie puse în scenă de echipe britanice sau, eventual, din Australia, singurele excepţii fiind, din câte îmi amintesc, „neuitata" Tosca, împrumutată de la Volksoper Viena şi regizoarea sud-americană care a montat Oedip, având însă o legătură cu spaţiul londonez, pentru că una dintre variantele sale regizorale cu opera enesciană (sub egida Companiei catalane „La Fura dels Baus") va fi prezentată (preluată) la Covent Garden în viitoarea stagiune - desigur, poate fi doar o coincidenţă...
De ce se preferă colaborarea doar cu realizatorii din spaţiul anglofon nu ştiu decât cei direct implicaţi, dar sigur este că, la sfârşit de februarie, o sală aproape plină a descoperit viziunea operei mozartiene Cosi fan tutte preluată de la Garsington, unde se desfăşoară Festivalul de vară într-un spaţiu care, conform datelor oficiale, cuprinde 600 de locuri şi este situat... lângă Londra, pe o proprietate privată;
„Manon", o premieră adevărată şi... importată - 4 Aprilie 2016:

Cu riscul de mă repeta, trebuie să amintesc faptul că, de la o vreme, mai toate producţiile incluse în repertoriul Operei Naţionale Bucureşti sunt fie preluate ca atare din „arealul“ britanic, fie puse în scenă la noi de către echipe sosite din Regat, calitatea lor sau motivul pentru care se preferă cu obstinaţie astfel de soluţii, constituind un alt subiect (foarte serios) de discuţie. De asemenea, ne-am obişnuit ca spectacole vechi sau abandonate de teatre mari şi mici din acel spaţiu să ajungă la noi, chiar dacă, paradoxal, celebre montări preluate, cândva, chiar de la Covent Garden Londra, au fost casate pentru că... erau create cu decenii în urmă, deşi se păstrau intacte şi purtau semnături celebre, precum Zeffirelli sau Cox.